

p a p e r d e v i d r e

segona època **contes**

ÀNGELA GÓMEZ

1 Octubre 2019

Àngela Gómez (Eivissa, 1995) es va graduar en Llengües i Literatures Modernes a la Universitat de Barcelona. Treballa del que pot, però sobretot de correctora i traductora. Tot i que els textos que sol tocar són de caràcter acadèmic, com a afició li agrada traduir al català contes i poemes escrits en italià o anglès.

Luigi Malerba (Parma, 1927 – Roma, 2008) és un dels exponents més brillants del corrent neovanguardista italià dels anys seixanta. Formava part de l'anomenat Gruppo 63, amb Umberto Eco i Giorgio Manganelli, entre d'altres. El mateix Eco en va dir: «Molts han acostat Luigi Malerba als escriptors postmodernistes. Però la definició funciona fins a un cert punt. Ell sempre s'expressa de manera maliciosament irònica, amb revelacions i ambigüitats». Novel·lista, contista, poeta i guionista, entre les seves obres destaquen *Il serpente* (1966), *Salto mortale* (1968), *Le rose imperiali* (1974) i *Itaca per sempre* (1997). Malauradament, és un autor molt poc conegut a casa nostra, en què tota la seva bibliografia és pràcticament inèdita. El conte traduït, «La coda», pertany al recull de contes *Sull'orlo del cratere* (2018), editat pòstumament.

La cua

Els colors de les papallones són hereditaris? Al bou li agrada més l'herba que menja al prat o la que regurgita de l'estómac durant la rumiació? Se'n diu *rumiació*, de l'acte de rumiar? Entre despert i adormit, els pensaments li corrien ociosos, un rere l'altre. En Barberis es va aixecar del llit i es va abocar a la finestra. Però per què sempre acabava pensant en bèsties? Del carrer se sentia el rum-rum del camió de les escombraries, que mastegava la brossa dels carrers del voltant. Vist així, des de dalt, semblava un gripau. Altre cop amb les bèsties. En Barberis va posar el cafè a escalfar mentre s'acabava de vestir.

Feia setmanes, mesos, que li rondava una certa idea pel cap. Prou, aquell matí havia decidit que ja no podia fingir més, hi ha un límit per a tot. Pots enganyar l'altre durant anys, però al final acaba arribant el moment de la veritat. Com en una corrida. En Barberis continuava divagant amb la ment, li passava sempre abans del cafè. També després, algunes vegades. Eren dos quarts de vuit. De l'Olimpica es van sentir les sirenes dels bombers. Guaita, els bombers, es va dir, o potser era la policia. Es va prendre el cafè i després va agafar el telèfon per parlar amb la xicoteta.

—He decidit —va dir—, he decidit que ja n'hi ha prou.

La xicoteta no l'entenia, demanava explicacions. En Barberis no volia explicar res, continuava repetint prou prou, llavors va penjar. El telèfon va sonar al cap de poc.

—Per què prou? Però què t'he fet, jo?

En Barberis no va obrir boca, i va tornar a penjar. Ja no va respondre quan el telèfon va sonar per segon cop. Va plantar-se davant del mirall de l'armari, i el telèfon continuava sonant, es va arreglar la corbata, es va furgar rere l'esquena amb totes dues mans, es va girar per mirar-se.

—Doncs sí, tinc cua, i què?

Tenia cua. Una cua de debò, flexible com la d'un cavall, inquietada com la d'una sargantana, amb el pèl suau com la d'una guineu, d'un color lleonat que feia joc amb la jaqueta gris pissarra. En Barberis va caminar davant i endarrere mirant-se al mirall, i mentrestant el telèfon continuava sonant. Va estudiar cada pas que feia, va provar a tenir una mà a la butxaca. L'home que veia al mirall era ell, en Barberis, no cap altre. Me'n vaig, va dir, i se'n va anar.

Per arribar a l'oficina havia de fer un tros de pujada fins a Salaria, uns cent metres per aquell carrer, després un bocí per l'avinguda de la Regina. Els vianants feien com si res, algun mirava cap a una altra banda per no veure-ho o abaixava els ulls. Un nen agafat de la mà de la mare va fer un crit de sorpresa i es va guanyar una bufetada. En Barberis s'esperava que la gent rigués i, en canvi, tothom s'enseriosia, una mica avergonyit. Ningú reia. Aleshores va deixar de caminar amb aquell aire de desafiament. Va continuar tranquil el seu camí cap a les oficines de les Assegurances d'Automòbil La Banheim.

Semblava que tot rullés amb tranquil·litat, però no era així. Un home amb el cap blanc es va aturar a mirar en Barberis fent escarrafalls i després va dir en veu alta que era una vergonya. L'havia vist altres vegades, aquell home amb el cap blanc. Li deien el Ministre, però potser només era un funcionari jubilat d'algun ministeri, o potser sí que n'era un de debò, i si no, ho hauria pogut ser perfectament. Vivia a la via Bruxelles, que ja era un signe de distinció, portava barret i corbata fins i tot a l'agost. Reaccionari i conformista, va pensar en Barberis sense aturar-se. El Ministre es va dirigir trampolinejant cap a un urbà que controlava el trànsit a la cruïlla amb la via Panama, el va agafar per la màniga i el va arrossegar fins a on hi havia en Barberis. L'urbà era jove i desmanegat. Es va atansar a en Barberis, va fer una lleugera reverència tocant-se el barret amb dos dits i li va demanar que el seguís fins a comissaria.

—Què he fet, de malament?

I aquell li diu, entrebancant-se, que un guàrdia urbà té la potestat, encara més, l'autoritat de portar qualsevol persona a comissaria. Per prendre-li declaració. El Ministre seguia amb la mirada com aquell parell s'allunyaven, disgustat.

El comandant de la Guàrdia Urbana va clissar la cua de seguida, va llançar una mirada fulminant a l'urbà inexpert, va prendre nota del seu número de placa. Ensumava els problemes d'una hora lluny, ell. El sermó no va trigar a arribar, després de la identificació.

—Que se n'adona, senyor Barberis, del que està fent? Sap com pot acabar, vostè?

—Com?

El comandant no ho sabia ni ell. Les seves paraules es confonien amb el soroll del carrer, les seves amenaces es van anar tornant cada cop més vagues. Va fer algunes hipòtesis incertes i una comparació errònia. Al final va proposar a en Barberis de tallar-se la cua o almenys d'amagar-la sota la roba.

—Però per què?

El comandant va buscar paraules persuasives, li va murmurar alguna cosa a cau d'orella, però no hi va haver manera de convèncer-lo. Llavors va dir que es veia obligat a posar-li una multa, a denunciar-lo, a prendre mesures.

—Que hi ha cap llei que prohibeixi tenir cua? I si la tens hi ha cap llei que t'obligui a tenir-la amagada?

El comandant va mirar en Barberis als ulls.

—Pensi un moment el que passaria si tothom es comportés com vostè!

En Barberis va fer un gest de sorpresa. Però què deia, el comandant aquest? Quin discursset, el seu. Va remenar la cua sota la cadira. Els espasmes nerviosos es transmetien a la cua i descarregaven la seva energia a terra com els llamps en un parallamps.

El comandant es va aixecar de sobte.

—Per aquest cop, pot marxar.

En Barberis va agafar el carrer de l'oficina però a cada pas pensava en les paraules del comandant de la Guàrdia Urbana: «Pensi un moment si tothom es comportés com vostè!». Tothom? Què volia dir? El comandant parlava com si hi hagués ves a saber quanta gent amb cua, com ell. De què coi anava, tot allò? En Barberis gairebé estava per tornar al despatx del comandant perquè l'hi aclarís. No, no, segurament havia estat un lapsus. Per exemple, ell n'estava segur, que la seva xicoteta no tenia cua. Però després va recordar que es queixava de tant en tant d'un mal a l'os sacre, que li havien operat de cop i volta uns anys abans. Quina mena d'operació s'havia fet? Au va, que allò no podia ser un problema amb cap cua, i es va treure aquella idea molesta del cap.

En Barberis va fer mitja hora tard a la feina.

Va fixar i es va disculpar breument amb el cap de servei, que el va mirar sense dir ni una paraula. A l'escriptori es va trobar una nota de la secretària. Una professora de llatí, assegurada amb la companyia, havia arrencat amb el seu Opel Kadett el para-xocs d'un Fiat 125 i el propietari havia enviat una factura de cent seixanta mil llires. Una exageració. Hi havia fotografies, però no eren clares. Calia canviar de fotògraf, ho havia dit un munt de vegades. Quan en Barberis va alçar els ulls dels papers, el cap de servei estava immers en la lectura d'un document, la secretària va continuar escrivint a màquina. Esgarriñances. En Barberis va treure la cua de la part dreta de la cadira, després es va aixecar una mica i la va tornar a posar a la dreta. Va provar a tossir, a estripar fulls. S'hi acostumaran a poc a poc, va pensar, el que té de bo Roma justament és això, que s'accepta tot, al final. Si vingüés un extraterrestre, al cap de dos dies ja li donarien copets a l'esquena. Havia llegit un conte que acabava així, en una cafeteria de la via Veneto. Va sonar el telèfon. Tornava a ser la xicoteta, que li demanava què havia passat.

—No res.

—Com que no res?

—Ja t'explicaré després, però no ha passat res.

La xicoteta insistia, volia saber, digue'm alguna cosa. En Barberis va agafar un to brusc, va dir que tenia coses a fer, li trucaria encabat de la feina. Es va tornar a inclinar cap als papers, però la seva ment va començar a divagar un altre cop. Els colors de les papallones són hereditaris?

Al pis de dalt hi va haver una reunió agitada entre els dirigents de la companyia. Hi eren presents el cap de personal, el director general, el director administratiu, cridat sempre en les situacions difícils perquè es deia que era un gran diplomàtic. El cap de servei s'estava allà en silenci, ja havia dit tot el que havia de dir. Tots el miraven com si en fos ell el responsable, però va respirar quan finalment van acusar el cap de personal.

—Jo no ho sabia. Com m'hauria pogut imaginar una cosa així?

Sembla, ben al contrari, que el cap de personal ho hagi de saber i imaginar. Tot de tothom. Al final van convenir que s'havia de cridar en Barberis per convèncer-lo d'amagar aquella cosa de la qual cap dels presents s'atrevia a dir el nom. Però qui hi havia de parlar? Tots van estar d'acord que li tocava fer-ho al director general. El cas era singular, estava en joc el bon nom de la companyia. Una companyia d'assegurances és com una banca, va dir algú. El director general va intentar donar evasives, per un moment va esperar que el director administratiu assumís l'encàrrec, però al final va dir que parlaria amb en Barberis. Va mirar al seu voltant. Quan? Com més aviat millor. Tots d'acord també en aquest punt.

A les dotze en Barberis va entrar al sobri despatx del director general. Va mirar les dues cadires amb el respallier alt i rigid esperant un gest del seu superior, que va arribar després d'uns minuts de silenci.

—Segui.

En Barberis es va moure indecís entre les dues cadires i finalment va seure a la que estava més a prop de la porta. Nou silenci.

–Que se n'adona?

El director general va continuar parlant lentament, en veu baixa. Va parlar de dignitat, de sentit de l'oportunitat, de pudor, i també de provocació.

En Barberis va respondre amb calma.

–No em sembla que hagi fet res de malament.

–Doncs està malament i molt, el que vostè està fent. Què es proposa d'aconseguir, amb aquest comportament? Vol reformar el món? Vol sorprendre, cridar l'atenció? Potser té ambicions cinematogràfiques o televisives?

–Només vull ser jo mateix, res més.

–I ho ha decidit d'un dia per l'altre?

–Feia temps que hi pensava. I tampoc no és culpa meua si tinc cua.

–Té la culpa d'ensenyar-la, exhibir-la.

–Fins ahir m'havia comportat com un hipòcrita. Ara ja n'hi ha prou.

Al director se li va posar la cara vermella i va alçar el to de veu.

–Fins ahir vostè s'havia comportat com una persona civilitzada i educada, mentre que avui ja no es pot dir el mateix. Tots tenim els nostres defectes, les nostres petites imperfeccions, però l'educació ens ensenya a amagar-los, si més no a no exhibir-los com està fent vostè.

–Tenir cua no és cap defecte! –va afirmar en Barberis amb fermesa.

El director no va saber què respondre. Hi va haver un altre silenci, durant el qual va semblar que l'autoritari personatge s'endinsava en fosques meditacions. Probablement no va arribar a enlloc, perquè va passar als arguments pràctics.

–La nostra companyia no pot tenir un treballador amb cua, deixem-ho clar. Ens veurem obligats a acomiadar-lo. Si no és que...

–Si no és que què?

–Si no és que vostè la té amagada com ha fet sempre fins avui.

En Barberis es va remoure a la cadira. Va mirar amb odi el director. Hipòcrita, més que hipòcrita.

–Per més que l'amagui no canviarà res, encara seré un treballador amb cua. De tota manera, no tinc intenció d'amagar-la.

–Llavors vagi a tallar-se-la! –va exclamar el director, que estava perdent la calma. Va deixar una targeta sobre la taula, la va moure cap a en Barberis.

–És un metge suís que té la consulta a la nostra ciutat, un cirurgià.

En Barberis va llegir a la targeta el nom del metge, Maurizio Hutch. Anava seguit d'alguns títols universitaris i després de l'adreça. En Barberis es va guardar la targeta a la butxaca per deferència al superior.

–Li he ofert una solució –va dir el director, i el va mirar com si esperés una resposta.

–Em sap greu, no puc.

–Vol dir que no vol.

–Diguem que no vull.

–Aleshores li aconsello de signar aquesta carta de dimissió, si no em veuré obligat a acomiadar-lo.

El director va deixar sobre la taula una carta preparada pel cap de personal.

–Jo no he faltat en res. Sempre he actuat en interès de la companyia, sempre he estat un bon treballador.

En Barberis va allargar la mà i va fer lliscar de nou la carta cap al director.

El cap de personal de la Companyia d'Assurances d'Automòbil La Banheim no aconseguia trobar una raó versemblant per acomiadar-lo. Va intentar escriure. Per comportament escandalós a l'oficina, per falta de respecte cap als altres treballadors, per excessos exhibicionistes, per ofensa al pudor. S'arriscava a una querrela d'en Barberis, sense més ni més. Per ineficiència. No, inútilment calumniós. Per necessitats objectives. Però què vol dir, això? I amb una s o amb dues? La Banheim no acomiadava a ningú des de feia deu anys, encara més, havia contractat una vintena de treballadors nous. El volum de negoci augmentava constantment. A més, en Barberis era un element eficientíssim, caldria contractar dos treballadors nous per substituir-lo.

La carta d'acomiadament es va redactar sense esclarir-ne la motivació i es va enviar. S'agraïa a en Barberis l'activitat desenvolupada. Podia passar per l'administració per recollir l'últim sou més la liquidació.

La lepra. En Barberis es va adonar que tenir cua és com tenir la lepra, fins i tot pitjor. Els veïns del bloc on vivia van deixar de saludar-lo, la portera ja no li va dirigir més la paraula i va rebutjar les seves propines. La xicota no va trucar més. Ara era ell qui trucava i ella qui penjava el telèfon.

En Barberis va anar a exposar el seu cas al sindicat. El sindicalista, després de fer un cop d'ull a la cua, va dir que la liquidació era regular, era tot regular. I en qualsevol cas alls defensaven els col·lectius, no els individus. També va anar a exposar el seu cas a la redacció de dos diaris. Res. Va escriure cartes als directors de tots els diaris de Roma, però no van sortir publicades. Va intentar conviure gent nova pel carrer, a la cafeteria, al cinema, però ningú es volia ajuntar amb ell. Em posaré a treballar en una organització per a occs, es va dir. Però el seu director no era pas occ. També va pensar a canviar de ciutat, però sabia que això hauria empitjorat la situació. Roma és de la màniga ampla, ho accepta tot, ¿per què l'havia de rebutjar justament a ell? Al vespre tornava a casa cansat, es tirava al llit i parlava amb la seva cua.

–Ja veuràs com ens en sortirem. Demà aniré a l'ajuntament, necessiten escombriaires, faré d'escombriaire.

En la seva desesperació li van tornar una altra vegada al cap les paraules inquietants del comandant de la Guàrdia Urbana, segons les quals semblava que mig món tingué cua. En Barberis va baixar al carrer per intentar esbrinar si algú altre amagava sota la roba aquell voluminós i incòmode apèndix. Es va adonar de seguida que sobretot homes i dones joves, màxim d'uns quaranta anys com ell, mirats amb atenció, tenien un bony estrany just on ell tenia la cua. Aquell simple bony, vist ves a saber quantes vegades sense fixar-s'hi gaire, ara obria un nou horitzó d'esperança però també d'inquietud. Llavors el comandant de la Urbana ho sabia. Llavors no es tractava simplement d'una casualitat sinó d'una onada de deformitats diguem-ne bestials esteses entre la població. Es tractava d'un fenomen misteriós de contaminació genètica, o fins i tot d'un senyal de regressió antropològica de la humanitat? Massa pensaments li omplien el cap. Quin embolic. A què venia tant de misteri si es tractava d'un fenomen estès? Per què els diaris no en parlaven? En comptes de donar-li tranquil·litat el descobriment va accentuar la incertesa que sentia.

En Barberis es va omplir de valor, es va atansar a un noi i va allargar la mà per tocar-lo on havia vist un bony que podia ser una cua amagada dins els pantalons. El noi es va girar de cop, amenaçador, però quan va veure la cuassa elegant d'en Barberis exhibida amb tanta naturalitat es va calmar de seguida. Un altre moment d'incertesa i finalment es va extreuere dels pantalons una bonica cua de pelatge fosc. Es notava que hauria volgut parlar, interrogar aquell germà desconegut amb cua. I a en Barberis li va semblar que al seu rostre hi apareixia un somriure, però cap dels dos va tenir el valor d'afrontar aquell tema encara tan incòmode i cadascú va reprendre el seu camí.

Una nit es va muntar un ciri en un cinema, es van desmaiar dues dones de la fila de darrere la seva, creien que tenien una bèstia entre les cames. Els bombers van evacuar en Barberis. Quan va rebre l'ordre de desnonament i va haver de deixar el seu pis no va aconseguir trobar-ne un altre. Als albergs no el van acceptar. Alguna nit va dormir a l'Estació Termini, però després també el van fer fora d'allà. La desesperació i la solitud al final el van empènyer fins a la clínica del doctor Maurizio Hutch.

El cirurgià el va rebre amb fredor. En Barberis va notar que li tremolava el llavi superior, potser per la indignació. Però intentava dominar-se, mostrar-se indiferent. A en Barberis el blanc de les parets, el blanc de les bates i dels mobles de ferro, tot aquell blanc de la clínica li va fer venir una sensació de buit. També el terra era blanc, de linòleum. Va tancar els ulls i va veure una gran taca vermella que s'estenia i ho cobria tot. La infermera li va posar la màscara per a l'anestèsia.

El cirurgià es movia en silenci per la sala d'operacions. Es va acostar a un armariet, es va inclinar per agafar alguna cosa. Sota la bata blanca a en Barberis li va semblar de veure que sobresortia un pèl vermellós semblant al de la cua que estaven a punt de tallar-li.

Ja amb la vista emboirada es va adonar que també la infermera tenia alguna cosa estranya sota la bata. Els seus pensaments es van perdre en una boira lletosa, el blanc de la sala d'operacions es va fondre en un gran buit.

© Luigi Malerba Estate.
All rights reserved handled by
the Italian Literary Agency, Milan, Italy.

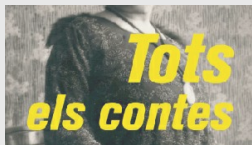
Comparteix això:

[Twitter](#) [Facebook](#) [Correu electrònic](#) [Imprimeix](#) [LinkedIn](#)

Relacionats

Maria Llopis
A "El traduí"

Victor Català
A "L'avançat"

Julià Guillamon
A "El recuperat"

Categoria : El traduït

Etiquetes : Àngela Gómez, Luigi Malerba

← Eider Rodríguez

Maria Climent →